

Äkkilähtö – tuntisuunnitelma yläkouluihin ja lukioon

Tämä esitys on rakennettu [Apua, kännykkä ei toimi! - Opas nuorten viestintävalmiuksien vahvistamiseen hätä- ja kriisitilanteissa -materiaalin pohjalta](#). Kaikki esityksen pitämiseen tarvittava lisätieto löytyy materiaalista. Tulosta aineisto tarvittaessa mukaasi.

Esitys on tehty 75 minuutin oppitunnille yläkouluihin ja lukioon, mutta sitä voi tarvittaessa lyhentää jättämällä esimerkiksi tehtäviä pois. Tässä aineistossa on tarkemmat ohjeet, kuinka paljon aikaa on käytettävissä kuhunkin tehtävään. Tulosta tarvittaessa aineisto mukaasi kouluun.

Linkki Prezi-esitykseen: <http://bit.ly/2d3OD7x>

Esitys toimii vain jos käytettävissäsi on internetyhteys.

Avaa oppitunnin aluksi Prezi-esitys ja napsauta se sen jälkeen koko näytölle esityksen oikeassa alakulmassa olevasta -painikkeesta. Sen jälkeen voit edetä esityksessä nuolinäppäimiä käyttäen.

Esityksessä on kaksi videota: Help.some ja Äkkilähtö-kilpailu. Videot lähtevät pyörimään klikkaamalla play-nappia.

Huomioi, että oppitunneilla oppilailla olisi hyvä olla mahdollisuus käyttää nettiä, esimerkiksi tutkia puhelimella tai tietokoneilla lisätietoa tehtävien tekemisen tueksi. Mikäli kaikilla oppilailla ei ole omaa kännykkää, voi tehtäviä tehdä pareittain ja pienissä ryhmissä.

Tuntisuunnitelma

1.dia – Kokonaisnäkymä

2.dia – Äkkilähtö 2016

Kerro lyhyesti, mikä on Äkkilähtö 2016. Saat lisätietoa tarvittaessa osoitteesta:

<https://rednet.punainenristi.fi/akkilahto2016>

3. dia – Pohdi (10 min)

Kerro nuorille pohdintatehtävän ohjeet dian avulla. Purkakaas tämä tehtävä yhdessä koko luokan kanssa keskustellen:

- Millaisissa tilanteissa nuoret käyttävät puhelinta?
- Mistä arkipäivän tilanteista nuoret eivät selviäisi ilman puhelinta?
- Mitkä palvelut ovat kaikista tärkeimpiä?
- Mistä palveluista nuori olisi valmis luopumaan?
- Miten netin puuttuminen vaikuttaisi nuorten arkeen?

4.dia – Missä tilanteissa netti ei toimi?

Keskustelkaa tästä yhteisesti koko luokan kesken. Oppilaat voivat kertoa kokemuksiaan eri tilanteista kotimaassa ja ulkomailla. Kysymyksiä:

- Mitä silloin teet?
- Mille tuntuu, kun netti ei toimi? Mistä nämä tunteet voisivat johtua?

5. dia – Voiko verkko pimetä?

Pyri korostamaan nuorille, että verkon täysi toimimattomuus Suomessa on suhteellisen epätodennäköistä. Verkon käytön ongelmat ovat yleensä hetkellisiä. Viranomaiset käyttävät useampia verkkoja viestintään samanaikaisesti. Suomessa on globaalisti tarkasteltuna parhaimpiin kuuluvat viestintäjärjestelmät ja viranomaiset toimivat tiiviissä yhteistyössä kriisitilanteissa. Voit herättää kysymyksiä kansainvälisestä näkökulmasta:

- Millaisissa tilanteissa maailmalla verkon käyttö tehdään asukkaiden näkökulmasta mahdottomaksi? Miksi niin toimitaan?

6. dia – Nyt se simahti!

Käykää dia yhdessä läpi. Kysy:

- Mitä muuta voisi tehdä jos kännykkä ei jostain syystä toimi?

7. dia – Häiriötiedotteet

Käykää dia yhdessä läpi.

8. dia – Mistä häiriötiedotteet löytyy? (10 min)

Pyydä oppilaita tutkimaan omalla kännykällä tai kaverin kanssa oman operaattorin häiriötiedotteet. Keskeistä on huomioida, että häiriöitä tapahtuu kaikkialla kaiken aikaa, mutta niitä ei välttämättä omassa käytössä huomaa. Operaattorit tekevät päivittäin töitä, että verkko toimisi ongelmitta.

9.dia – Hätäpuhelut

Käykää dia ensin läpi ja tehkää sen jälkeen tehtävä: pyydä oppilaita tarkistamaan omalla puhelimella, mistä hätäpuhelu soitetaan, kun ruutu on lukittu. Varmista, ettei kukaan soita hätäpuhelua oikeasti. Voit myös kertoa, miksi on tärkeää olla soittamatta hätänumeroon, jos ei oikeasti ole hätä.

10.dia – Sosiaalinen media häiriö- ja kriisitilanteissa

Käykää dia yhdessä läpi. Herätä keskustelua:

- mitä somessa tapahtuu, jos esimerkiksi tapahtuu onnettomuus tai suurta määrää ihmisiä koskettava tapahtuma? Muistatteko esimerkkejä viime ajoilta?
- mitä hyötyä somesta voi olla hätätilanteessa? entä mitä haittaa?

11.dia – Tiedätkö mitkä viranomaiset ja pelastustoimen ammattilaiset tiedottavat somessa?

Kerro, että viranomaisista yhä useampi tiedottaa verkossa. Kysy oppilailta, seuraavatko he verkossa ketään viranomaisia. Pyydä oppilaita tutkimaan pareittain tai pienryhmissä, ketä oman paikkakunnan tai laajemmin toimivia viranomaisia he löytävät omista seuraamistaan somekanavista. Pohtikaa yhdessä, miksi voi olla tärkeää seurata viranomaisia sosiaalisessa mediassa?

Jos viranomainen on vaikea sana, voit selittää sen esimerkiksi näin: viranomaisia ovat esimerkiksi valtion viranomaiset ja kunnan viranomaiset, jotka käyttävät julkista valtaa ja heidän työnsä perustuu lakiin. Poliisit ovat esimerkiksi viranomaisia.

Esimerkkejä viranomaisista, jotka voi löytää Facebookista:

- <https://www.facebook.com/hatakeskuslaitos>
- <https://www.facebook.com/suomenpoliisi>
- <https://www.facebook.com/pelastustoimi>
- <https://www.facebook.com/nettikonsuli>

12.dia – Sosiaalisen median käyttö kriisitilanteissa

Keskustelkaa, millaisissa tilanteissa voisi tulla houkutus päivittää sosiaaliseen mediaan sisältöä (esim. onnettomuudet, tilanteet, kun näkee poliisin tai paloauton kurvaavan pihaan, mellakat, tappelut kadulla...). Pohtikaa, millaisia vaikutuksia postauksilla voi olla.

13.dia – Valmistaudu ulkomaille lähtöön

Käykää dia ensin läpi. Keskustelkaa:

- Millaisia eroja netin käytössä voi olla jos lähtee ulkomaille? Onko kenelläkään esimerkkiä? Esim. Viroon tai Ruotsiin matkustaessa laivalla kuuluvuus häviää, netin käyttäminen voi olla kalliimpaa, wifi-verkkoja ei ole samalla tavalla saatavilla kuin Suomessa...
- Miten toimit, jos kännykkäsi varastetaan ulkomailla? Voitte tutkia netistä toimintaohjeita, esimerkiksi operaattorin sivuilta. Tämän voi jättää myös kotitehtäväksi, jos aikaa on vähän.

14.dia – Valmistaudu ulkomaille lähtöön

Käykää dia yhdessä läpi.

15. dia – Pohdi tänään oppimasi perusteella seuraavia tilanteita (yht. 20 min)

16.dia – Tehtävä 2

Oppilaat voivat pohtia tätä pienemmissä ryhmissä tai pareittain. Herätä kysymyksiä:

- Miksi uskot, että henkilö toimii niin kuin toimii?
- Mitä seurauksia teosta tai tekemättä jättämisestä voi olla?
- Mitä olisitte itse tehneet?

Käydään lopuksi yhdessä läpi. Esimerkkivastaukset löytyvät seuraavasta diasta.

17.dia – Esimerkkivastaus

Käykää esimerkkivastaus yhdessä läpi.

18.dia – Tehtävä 3

Käytä tähän tehtävään noin 10 minuuttia. Oppilaat voivat pohtia tätä pienemmissä ryhmissä tai pareittain. Herätä kysymyksiä.

- Miksi uskot, että henkilö toimii niin kuin toimii?
- Mitä seurauksia teosta tai tekemättä jättämisestä voi olla?
- Mitä olisitte itse tehneet?

Käydään lopuksi yhdessä läpi. Esimerkkivastaukset löytyvät seuraavasta diasta.

19.dia – Esimerkkivastaus

Käykää esimerkkivastaus yhdessä läpi.

20. - 23.diat – Hyödyllisiä mobiilisovelluksia

Kerro jokaisen dian kohdalla lyhyesti kyseisestä sovelluksesta. Lisätiedot sovelluksista löydät Äkkilähtö-materiaalista sivulta 3.

24.dia – Hyödyllisiä mobiilisovelluksia (koko näkymä)

Keskustelkaa yhdessä dian kysymyksistä.

25.dia – Äkkilähtö 2016-kilpailu

Katsokaa yhdessä video ja kannusta nuoria osallistumaan kampanjaan, jonka palkintona on Canonin pokkarikamera. Jos aikaa on vielä jäljellä, voitte pohtia oppilaiden kanssa: mitä kukin ottaisi mukaan, jos kotoa olisi lähdettävä 10 sekunnissa.

26.dia – Kiitos

Kysy onko nuorilla vielä jotain tarkennettavaa tai haluavatko he kysyä jotain.